

HØGSKOLEN
I SØR-TRØNDELAG

Studieplan

For utdanning i Boligsosialt arbeid

30 studiepoeng boligsosialt arbeid:

Modul 1: Bolig som arena

- 10 studiepoeng

Modul 2: "Bruker med virkning"; individuell oppfølging og bomiljøarbeid

- 10 studiepoeng

Modul 3: Helhet gjennom tverrfaglighet

- 10 studiepoeng

Godkjent avdelingsstyret AHS 19.juni 2002
Etableringstillatelse gitt av høgskolestyret HiST (HS sak 045/2002)
Revidert utgave godkjent i avdelingsstyret AHS 12.januar 2006
Revidert februar 2006, dekans delegasjon.
Revidert juni 2007, dekans delegasjon.

Innholdsfortegnelse

1 Innledning	4
2 Mål for studiet.....	5
3 Målgruppe og opptakskrav	6
3.1 Målgruppe	6
3.2 Opptakskrav	6
4 Faglig innhold og organisering av studiet.....	6
4.1 Oversikt over faglig innhold i studiet	6
5 Studieform og læringsaktivitet.....	7
6 Vurderingsordninger.....	8
6.1 Tilstedeværelse.....	8
6.2 Forprøver.....	8
6.2.1 Individuell oppgave.....	9
6.3 Eksamen.....	9
6.3.1 Individuell skriftlig hjemmeeksamen 2 dager 10 studiepoeng.....	9
7 Litteratur/kilder	10

1 Innledning

I Norge har det vært en økt satsning på utvikling av botilbud til ulike grupper. Dette har ført til økt oppmerksomhet rundt disse gruppenes situasjon og behov, både i forvaltningen, lokalt i kommunene og i forskningen. Nasjonale reformer og satsinger gjennomført i 1990-årene for psykisk utviklingshemmede, mennesker med psykiske lidelser og rusmiddelbrukere, har medført store utfordringer for kommunene. Avinstitusjonaliseringen har ført til et behov for nye arbeidsformer i det kommunale forvaltnings- og tjenesteapparat, hvor boligspørsmål og boligvirkemidler nå skal integreres i arbeidet. En mer selvstendig boligsituasjon innebærer videre at fokus flyttes fra behandling til oppfølging, og fra institusjon til bolig, noe som krever sammenheng mellom behandlingstiltak og oppfølgingsarbeid. Boligsosialt arbeid må derfor handle om å finne fram til en god bolig, gi hjelp og støtte for å sikre en stabil boligsituasjon, og skape gode bomiljøer (Dyb, Solheim og Ytrehus 2004)¹. Myndighetenes satsning gjennom "Prosjekt bostedsløse" (St.meld. nr.50 (1998-99) og "På vei til egen bolig – Strategi for å forebygge og bekjempe bostedsløshet" (St.meld. nr.23 (2003-2004)) representerer en styrking av det boligsosiale arbeidet, og peker på behovet for å se bolig og sosial tjenesteyting i sammenheng. Boligen og bomiljøet har dermed fått større betydning for offentlig tjenesteyting til den enkelte og for nærmiljøet med sikte på trivsel, trygghet og økt livskvalitet (Thyness 2004)².

I boligsosialt arbeid er det avgjørende at forvaltningen er i stand til å gjenkjenne individuelle behov og ta i bruk relevante virkemidler. Vanskeligstilte på boligmarkedet er en mangfoldig gruppe, hvor f.eks rusmiddelbrukere, mennesker med psykiske lidelser, og flyktninger vil ha ulike behov. Tjenestene må derfor tilpasses behovene til den enkelte gruppe og til individet. Kunnskap og kompetanse om hvordan legge til rette for brukermedvirkning er i denne sammenhengen helt sentralt. Det er behov for kunnskap om boligens betydning, om hva det vil si å bo og hvordan det offentlige kan gi bistand til å mestre et boforhold. Det er også behov for økt kompetanse om hvilke virkemidler som er tilgjengelig for dette arbeidet, samt behov for å utvikle nye tiltak og metoder i det boligsosiale arbeidet. Boligsosialt arbeid er tverrfaglig og tverrsektorielt, noe som innebærer behov for kompetanse for samarbeid på tvers av fag og etater.

Studiet i boligsosialt arbeid skal gi en felles faglig plattform for ulike instanser og faggrupper som er involvert i dette arbeidet. Målgruppe for studiet er ansatte i kommunenes helse-, sosial- og boligsektor, frivillige organisasjoner, Husbanken og andre som deltar i det tverrfaglige arbeidet for vanskeligstilte på boligmarkedet.

Høgskolen i Sør-Trøndelag har også tidligere gitt et tilbud om tverrfaglig videreutdanning i boligsosialt arbeid etter godkjente studieplaner. Studieplan for videreutdanning i boligsosialt arbeid, 30 studiepoeng, er godkjent av Avdelingsstyret juni 2002. Dette er andre revidering av studieplanen. Studiet består av tre selvstendige moduler med avsluttende eksamener i hver modul. Helhetsperspektivet ivaretas innenfor hver modul, samtidig som hver modul også gir en fordypning innenfor sitt område av boligsosialt arbeid.

¹ Dyb, Evelyn, Solheim, Liv J. og Ytrehus, Siri (2004): *Sosialt perspektiv på bolig*. Abstrakt forlag AS, Oslo.

² Thyness, Paul A. (red) (2004): *Boligsosialt arbeid*. Kommuneforlaget AS, Oslo.

2 Mål for studiet

Utdanningens hovedmål:

- å videreutvikle kunnskaper, gi økt kompetanse og en dypere forståelse av boligsosialt arbeid.
- å bidra til en felles forståelse, holdningsbevissthet og utvikling av relevante ferdigheter hvor brukerperspektivet er sentralt
- å øke forståelse for en helhetlig tilnærming innenfor boligsosialt arbeid og øke kompetansen på tverrfaglig og tverretatlig samarbeid.

I tillegg knyttes det spesifikke mål til hver av modulene:

Mål modul 1: Boligen som arena

Etter endt utdanning skal studentene

- ha tilegnet seg grunnleggende kunnskaper i boligsosialt arbeid, herunder historisk utvikling, overordnede rammer for arbeidet og kunnskap om ulike grupper av vanskeligstilte på boligmarkedet.
- ha kunnskap om statlige og kommunale boligøkonomiske virkemidler og aktørene i tjenesteapparatet i det boligsosiale arbeidet og rolle- og ansvarsfordeling mellom disse.
- ha kunnskap om aktuelle problemstillinger boligsosialt arbeid står ovenfor i dag, som økt fokus på brukerperspektivet og boligens betydning for individet.
- ha økt kunnskap om og forståelse for tverrfaglig og tverretatlig samarbeid innenfor det boligsosiale feltet.

Mål modul 2: ”Bruker med virkning”; individuell oppfølging og bomiljøarbeid

Etter endt utdanning skal studentene

- ha kunnskap om hvem vanskeligstilte på boligmarkedet er og gjenkjenne individuelle behov og initiere relevante virkemidler.
- ha økt kunnskap om og forståelsen av arbeidsmetoder i boligsosialt arbeid, og om hvordan brukerperspektivet i større grad kan prege metoder og arbeidsmåter.
- ha kunnskap om og ferdigheter i bo- og nærmiljøarbeid, og arbeid knyttet til oppfølging i bolig. Bevisstgjøring og drøfting av verdigrunnlaget i ulike arbeidsmetoder er sentralt i denne sammenhengen, samt utvikling av etisk handlingskompetanse i arbeidet med vanskeligstilte på boligmarkedet.
- ha et bedre faglig grunnlag for å kunne utvikle alternative arbeidsmåter i boligsosialt arbeid hvor mestring, selvstendighet og samfunnsdeltakelse er et mål.
- ha økt forståelse for og kompetanse i tverrfagligsamarbeid.

Mål modul 3: Helhet gjennom tverrfaglighet

Etter endt utdanning skal studentene

- ha økt kunnskap om, og forståelse for planarbeid og rammeverk på det boligsosiale feltet.
- ha kunnskap om samspill og sammenheng mellom planlegging/forvaltning og tjenesteyting/oppfølging.
- ha kunnskap om de juridiske og normative forhold knyttet til eid/leid bolig, i tillegg til juridiske rammer og virkemidler på det boligsosiale feltet.
- ha kunnskap om ulike forvaltningsnivå, skaffe seg oversikt over relevante kommunale tjenester og hvordan disse inngår i et helhetlig tilbud for vanskeligstilte på boligmarkedet.
- ha økt kunnskap om tverrfaglig/tverretattlig samarbeid, ha kjennskap til roller hos de ulike aktørene og utvikle samarbeidskompetansen spesielt i prosjektarbeid og prosess.

3 Målgruppe og opptakskrav

3.1 Målgruppe

Målgruppe for studiet er ansatte i offentlig og privat helse-, sosial- og boligsektor, frivillige organisasjoner, Husbanken og andre som deltar i det tverrfaglige arbeidet for vanskeligstilte på boligmarkedet.

3.2 Opptakskrav

Det stilles krav om studiekompetanse eller realkompetanse. Søkerne må være i fast arbeid under studiet og ha behov for kunnskap om og ferdigheter i boligsosialt arbeid.

4 Faglig innhold og organisering av studiet

4.1 Oversikt over faglig innhold i studiet

Modul 1: Boligen som arena

10 studiepoeng

- boligens betydning, bolig vs hjem
- bolig i en historisk, sosialpolitisk og kulturell sammenheng
- bostedsløshet som fenomen; historikk og myndighetenes politikk og tiltak
- samfunnsmessige strukturer som bidrar til en vanskelig boligsituasjon, og bostedsløshet.
- overordnede modeller for bostedsløshet; fra midlertidig til varig bolig
- bosettingsstrategier, inkludering vs segregering
- rammer for boligsosialt arbeid; ansvar og arbeidsdeling i velferdsstaten, aktører og hjelpeapparat, økonomiske og juridiske virkemidler
- generell vs selektiv boligpolitikk
- boligens fysiske utforming; universell utforming
- boligen som endringsarena/behandlingsarena

- brukerperspektivet
- tverrfaglig og tverretatlig samarbeid
- aktuelle problemstillinger i boligsosialt arbeid i dag

Modul 2: ”Bruker med virkning”; individuell oppfølging og bomiljøarbeid

10 studiepoeng

- hvem er de vanskeligstilte på boligmarkedet
- ulike modeller for bosetting; fra midlertidig til varig bolig
- brukerperspektiv med vekt på ressurser, mestring, medbestemmelse og kontroll over eget liv
- ulike metoder for oppfølging med brukeren i fokus
- bo-/nærmiljøarbeid og nettverksarbeid
- boligens betydning og funksjon for individet
- bolig i et rettighetsperspektiv
- sosial integrering og inkludering
- oversikt over tjenestetilbudet; fra planlegging og koordinering til oppfølging i boliger
- tverretatlig og tverrfaglig samarbeid
- etiske refleksjoner og problemstillinger
- aktuelle utfordringer i boligsosialt arbeid i dag

Modul 3: Helhet gjennom tverrfaglighet

10 studiepoeng

- forutsetninger, hindringer og muligheter i tverrfaglig og tverretatlig samarbeid
- ulike teorier, perspektiver og praksis for tverrfaglig og tverretatlig samarbeid
- tverrfaglighet i lys av NAV- reformen
- dagens boligmarked; sammenhengen mellom markedsutvikling og boligsosiale problemer
- helhetlig offentlig innsats; aktører og arbeids- og ansvarsdeling i bolig- og sosialpolitikken
- generelle og spesielle boligvirkemidler
- sosial og fysisk integrering
- boligsosialt utviklings- og planarbeid,
- kartlegging, registrering av boligbehov og fremskaffelse av boliger
- ulike modeller for bosetting; fra midlertidig til varig bolig
- juridiske rammer for planlegging, forvaltning og tildeling av bolig
- finansieringsordninger og rådgivning
- brukerperspektiv; hvordan skape integrerte og fleksible tjenester
- etiske refleksjoner
- aktuelle utfordringer i det boligsosiale arbeidet i dag

Individuell oppgave

Studentene skal innenfor hver modul skrive en individuell oppgave.(Jfr.pkt.6.2.1)

5 Studieform og læringsaktivitet

Studiet er delt opp i tre moduler på 10 studiepoeng hver. Hver modul er bygd opp med 2 samlinger henholdsvis 4 og 3 ukedager. Samlingene vil bestå av forelesninger, gruppearbeid og plenumsdiskusjoner. Gjennomføringen forutsetter selvstudier. Studiet vil være preget av tverrfaglighet hvor det blir lagt vekt på studentenes erfaringer. Studiet vil derfor ta utgangspunkt i studentaktive læringsformer. Studiet er et deltidsstudium, går over 3 semestre og har et omfang på 30 studiepoeng.

Høgskolen skal tilrettelegge undervisnings- og arbeidsformer som fremmer utvikling av kunnskaper om, innsikt i og ferdigheter i boligsosialt arbeid. Dette skal bidra til å oppfylle målsettingen om at alle skal ha mulighet til å bo i en selvstendig bolig, og fremme en bedre forvaltning og et bedre tjenestetilbud til vanskeligstilte på boligmarkedet.

Som fordypning skal studenten innenfor hver modul skrive en individuell oppgave (jfr.pkt.6.2.1). Gjennom arbeidet med oppgaven har studenten mulighet til å fordype seg i et selvvalgt emne med utgangspunkt i behov for læring ut fra eget ståsted og arbeidsområde.

Gjennom den individuelle oppgaven, som blir vurdert og kommentert fra Høgskolen, får studenten tilbakemelding før studenten kan gå opp til avsluttende eksamen. Studentene vil motta veiledning i arbeidet med den individuelle arbeidsoppgave via skriftlig tilbakemelding på internett.

Oppgaven skal dreie seg om utfordringer innenfor boligsosialt arbeid relatert til modulens faglige innhold, eksempelvis hvordan man kan bidra i utviklingen av et boligsosialt tiltak i egen kommune ut fra egen arbeidsrolle. Nærheten til praksis innebærer imidlertid at høgskolen forutsetter at studentene får bruke av arbeidstiden sin til veiledning og arbeid med oppgaven

Ved studiestart vil studentene deles inn i grupper som skal ivareta erfaringsveksling på tvers av kommunene og ulike fagområder.

Det vil undervises i studentfaglige ferdigheter, som studieteknikk, oppgaveløsning og forberedelse til eksamen underveis i studieforløpet.

6 Vurderingsordninger

Vurderingsordningene er utarbeidet for å gi student og Høgskole fortløpende informasjon om studentens faglige og personlige utvikling, studieforløp og – framgang, samt utdanningens kvalitet. Hensikten med vurderingsordningene er å sikre brukere, pårørende og offentlighet at studenten har tilegnet seg de kunnskaper og ferdigheter som studieplanen forutsetter.

Vurderingsordningene er utarbeidet med utgangspunkt i

- Gjeldende Lov om universiteter og høyskoler
- Gjeldende Forskrift om eksamen ved Høgskolen i Sør-Trøndelag
- Gjeldende Reglement og utfyllende bestemmelser for studiene ved Avdeling for helse og sosialfag

6.1 Tilstedeværelse

Det vises til "Reglement og utfyllende bestemmelser for studiene ved Avdeling for helse- og sosialfag".

6.2 Forprøver

I følge Forskrift om eksamen ved Høgskolen i Sør- Trøndelag, § 2 menes med forprøver følgende:

"obligatorisk test som ikke gir studiepoeng, men som må vurderes til bestått ifølge de kriterier som er bestemt for forprøven".

Studiet har en forprøve innenfor den enkelte modul:

6.2.1 Modul 1: Individuell oppgave

Modul 2: Individuell oppgave

Modul 3: Individuell oppgave

Studentene må skrive en individuell oppgave. Valg av tema godkjennes av høgskolen v/fagansvarlig. Studentene tilbys veiledning i arbeidet med oppgaven. Veiledning foregår i form av skriftlige tilbakemeldinger via internett. Lengde på oppgaven er ca.2000 ord (1,5 linjeavstand og 12 pkt. skriftstørrelse)

Tidspunkt: Mellom 1. og 2. samling i hver modul

Vurderingsuttrykk: Bestått/ikke bestått

Tilbakemeldingsform: Skriftlig tilbakemelding fra faglærer

6.3 Eksamen

I følge Forskrift om eksamen ved Høgskolen i Sør- Trøndelag kan eksamen være: "skriftlig eksamen, muntlig eksamen, prosessvurdering underveis i emnet, presentasjon av praktisk oppgave, demonstrasjon av individuell ferdighet, bedømmelse av innleverte mapper, prosjektrapport, presentasjon av prosjekt, rapport over laboratorie- eller praksisarbeid". Ved eksamen benyttes bokstavkarakterer fra A til F, der A er beste og E dårligste ståkarakter, mens F gis ved ikke bestått. Vurderingene kan også graderes med karakterene Bestått og Ikke bestått (jf eksamensforskriften § 10).

Studiet har følgende eksamen:

6.3.1 Modul 1: Individuell skriftlig hjemmeeksamen 2 dager	10 studiepoeng
Modul 1: Individuell skriftlig hjemmeeksamen 2 dager	10 studiepoeng
Modul 1: Individuell skriftlig hjemmeeksamen 2 dager	10 studiepoeng

Lengde på individuell skriftlig hjemmeeksamen er ca. 2400 – 2800 ord (1,5 linjeavstand og 12 pkt..skriftstørrelse)

Forutsetninger for å framstille seg til eksamen: Forprøven må være bestått. Det vises for øvrig til gjeldende Reglement og utfyllende bestemmelser for studiene ved Avdeling for helse- og sosialfag

Innhold: Det er utarbeidet egne retningslinjer for hjemmeeksamenen

Tidspunkt: Hver modul avsluttes med hjemmeeksamen

Vurderingsuttrykk: Bokstavkarakterer

7 Litteratur/kilder

Litteratur/kilder tilsvarer ca. **2000** sider. Litteratur er spesifisert i vedlegg.